

Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

MIRJANA PETROVIĆ

**USPOREDBA RAZINE RAZVIJENOSTI
ODABRANIH ŽUPANIJA**

Završni rad

Pula, 2016.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

MIRJANA PETROVIĆ

**USPOREDBA RAZINE RAZVIJENOSTI
ODABRANIH ŽUPANIJA**

Završni rad

JMBAG 0303021749, izvanredna studentica

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Gospodarstvo Hrvatske

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Opća ekonomija

Mentorica: Kristina Afrić Rakitovac

Pula, srpanj 2016.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana MIRJANA PETROVIĆ, kandidatkinja za prvostupnicu poslovne ekonomije, smjera FINANCIJSKI MANAGEMENT ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

Mirjana Petrović

U Puli, 04.07., 2016. godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Mirjana Petrović dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom :USPOREDBA RAZINE RAZVIJENOSTI ODABRANIH ŽUPANIJA koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 04.07.2016

Potpis

Mirjana Petrović

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. REGIONALNI RAZVOJ	3
3. REGIONALNI RAZVOJ U REPUBLICI HRVATSKOJ	5
4. ODABRANA OBILJEŽJA GOSPODARSTVA ISTARKE ŽUPANIJE	12
5. ODABRANA OBILJEŽJA GOSPODARSTVA PRIMORSKO GORANSKE ŽUPANIJE	16
6. ODABRANA OBILJEŽJA GOSPODARSTVA SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE	19
7. USPOREDBA OBILJEŽJA ODABRANIH ŽUPANIJA	23
7.1. Statistički pokazatelji	26
7.2. Perceptivni pokazatelji	31
8. ZAKLJUČAK	36
9. LITERATURA	38
10. PRILOZI	
11. SAŽETAK	

1. UVOD

Razvijenost zemlje, regije mjeri se pomoću niza pokazatelja kao što su prosječni dohodak po stanovniku, prosječni izvorni prihodi po stanovniku, prosječna stopa nezaposlenosti, kretanje stanovništva i udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu u dobi od 16-65 godina. Kvaliteta življenja, rada i poslovanja razlikuje se među zemljama, ali i unutar jedne zemlje, među njenim jedinicama samouprave.

Svrha ovog rada je usporediti konkurentnost odabranih županija, na temelju različitih pokazatelja konkurentnosti, a za ovaj rad odabrane smo tri županije Primorske regije, Istarska, Primorsko goranska te Splitsko dalmatinska županija. S obzirom da se sve tri odabrane županije nalaze na moru, posjeduju isti potencijal, zanimljivo je istraživati njihove različitosti i razvijenost. Razvijenost je usko povezana s konkurentnosti, kako bi mogli razumjeti raznolikost u razvijenosti pojedinih Hrvatskih županija, potrebno je pratiti njenu konkurentnost. Istraživanja o konkurentnosti upozorila su na razlike u kvaliteti poslovnog okruženja unutar pojedine županije, razlike u konkurentnosti poslovnog sektora, razlike u kvaliteti pojedinih faktora koji oblikuju kvalitetu poslovnog okruženja i poslovnog sektora, ali i na razlike između perceptivnog i statističkog ranga konkurentnosti.

Cilj nam je spoznati kako stoje odabrane županije glede konkurentnosti, odnosno razvijenosti, jer njihov razvoj, dio je razvoja ukupnog gospodarstva zemlje, a time vidimo snagu odnosno čime raspolaže Hrvatska, jer regionalna konkurentnost, samo je dio globalne konkurentnosti gdje Hrvatska zauzima svoj rang. Kako je Hrvatska postala članica Europske Unije 2013. godine, važno je istraživanje njene konkurentnosti i na regionalnoj razini, jer time saznajemo čime Hrvatska raspolaže u borbi za svoje mjesto među ostalim članicama Europske Unije. Osim toga, cilj nam je i saznati, koliko županije odstupaju jedna od druge prema razvijenosti, na temelju odabranih indikatora. Ovaj rad osim uvoda i zaključka, sadrži još pet poglavlja. U prvom poglavlju ovog rada, govorimo općenito o regionalnom razvoju, definiciji same regije, osnovnim obilježjima prostora. U drugom poglavlju govorimo o povijesnom nastanku regija u Hrvatskoj, te o indikatorima koji utječu na konkurentnost županija.

U trećem poglavlju ćemo detaljnije analizirati odabrana obilježja gospodarstva Istarske županije, bazirajući se na stanovništvo, bruto domaći proizvod te samo

gospodarstvo. Četvrto poglavlje prikazuje Primorsko goransku županiju, glede njenog gospodarstva, stanovništva te poslovanja. Peto poglavlje analizira Splitsko dalmatinsku županiju na temelju odabranih obilježja. A zatim u šestom poglavlju ćemo usporediti razinu razvijenosti odabranih županija, prema različitim indikatorima.

U ovom radu su korištene: metoda analize, induktivna metoda, empirijska analiza.

2. REGIONALNI RAZVOJ

Regionalni razvoj predstavlja pokretanje ekonomskih procesa i poticanje korištenja resursa u slabije razvijenim regijama s ciljem postizanja ukupnog održivog gospodarskog razvoja regije, u skladu s vrijednostima i očekivanjima poduzetništva, građana i posjetitelja.

Kako bi mogli govoriti o regionalnom razvoju, definirati ćemo ponajprije prostor. Dakle, prostor je kroz povijest predmet izravnog i neizravnog, teoriskog i praktičnog zanimanja kao univerzalna pretpostavka egzistencije. Parcijalni interesi s početka razvoja civilizacije tehnološkim napretkom postali su planetarni ili globalni interesi.¹

Razvoj tehnologije mijenja iskoristivost prostora i prostornih sadržaja. Korisnost razvija dualni odnos čovjeka prema prostoru i sadržajima koje nudi priroda. S jedne strane jača poriv za posjedovanjem i individualnom maksimalizacijom koristi, dok s druge strane jača svijest za očuvanjem prostora i prirodnih sadržaja kao kolektivnog dobra.²

Kako u radu analiziramo regionalnu konkurentnost, potrebno je definirati i samu regiju, koja je dio neke cjeline u okviru koje se odvijaju ekonomski i politički procesi i na koje u značajnoj mjeri utječu regionalni institucionalni činitelji. Zemljopisni i drugi slični pridjevi, kojima se obilježavaju pojedini sadržaji u prostoru, obično nema i institucionalnu formu.³

S obzirom da govorimo o prostoru, potrebno je spomenuti i sam pojam regionalne ekonomike koja je interdisciplinarna i proučava fenomene u okviru realnih prostora obilježenih političkim, ekonomskim, socijalnim, demografskim, zemljopisnim, povijesnim i drugim karakteristikama. Raznolikost prostora i ljudskih aktivnosti otvara lepezu različitih pristupa i izučavanja u kompleksu prirodnih i društvenih znanosti te razvoja znanstvenih disciplina. Ekonomske i socijalne pojave u prostoru moguće je

¹ Bogunović, A., Regionalna ekonomika i politika; Ekonomski fakultet Zagreb, 2011, str 1

² Ibidem, str. 2

³ Ibidem, str. 14

promatrati s različitih aspekta, a njihovu znanstvenu relevantnost određuje pokušaj definiranja znanosti. ⁴

Ekonomski rast i širenje ekonomskih kapaciteta je važno, ali ne i dostatno za ekonomski razvoj i ukupno blagostanje društva. Ekonomski rast može potaknuti razvoj i ostvarenje blagostanja društva, ali i također imati nepovoljan utjecaj na njih. Da bi imao povoljan utjecaj na razvoj i blagostanje, ekonomski rast mora proizlaziti iz konkurentnosti koja će biti održiva tijekom vremena, ali i biti utemeljena na znanju, istraživanju i razvoju, kao i inovacijama, te u harmoniji s društvenim i ekološkim naslijeđem i željenom budućnošću. Nova izučavanja ekonomske znanosti i ponašanja ekonomskih subjekata moraju u sebi imati analizu političkih struktura, kulture, razvoj država, religija i općenito evoluciju cjelokupne društvene zajednice. Isto tako važno je istaknuti da razvojem znanja i novih spoznaja odgovore na ključne ekonomske izazove može dati i kombinacija različitih znanstvenih disciplina

Regionalni razvoj objašnjava kako raspoloživost materijalnih resursa nije dovoljan razlog za sreću, jer povijesno gledano, poznata su društva s visokom razinom ljudskog razvoja i relativno niskom razinom dohotka po stanovniku i obrnuto. Rast dohotka može, ali i ne mora nužno voditi smanjenju siromaštva, on je potreban, ali ne i nedovoljan uvjet razvoja. Pogled na zemljopisnu kartu upućuje na postojanje regionalnih razlika koje nisu posljedica prirodnih pogodnosti i ostvarenog rasta, nego same uređenosti društva. Visokorazvijene regije često obilježavaju ekstremi i odsustvo prirodnih i drugih izvora značajnih za rast i razvoj, ali primjetna je visoka razina organiziranosti i ulaganja u ljudski kapital te samim tim i visoka razina razvoja.⁵

⁴ Ibidem, str.6

⁵ Ibidem, str.151

3. REGIONALNI RAZVOJ U REPUBLICI HRVATSKOJ

Regionalni razvoj suvremene Hrvatske možemo podijeliti na dva razdoblja. Razdoblje kada je Hrvatska bila dio bivše Federacije, 1990.-tih godina, i drugo razdoblje nakon 1990.-tih godina, kada je Hrvatska postala samostalna. Regionalni razvoj prije 1990.godina obilježen je nastajanjem regija koje su bile ne razvijene, čiji je glavni instrument bio Fond za razvoj nedovoljno razvijenih krajeva u Hrvatskoj i u bivšoj Federaciji. Te regije su i nastajale s ciljem kako bi bile ne razvijene, da bi dobili sredstva od Fonda za razvoj nedovoljno razvijenih krajeva Hrvatske, što je imalo za posljedicu ne ravnomjeran regionalni razvoj, depopulaciju i gospodarski nazadak pojedinih područja nakon osamostaljenja Hrvatske unatoč nizu povoljnih učinaka. Veliki utjecaj imao je i Domovinski rat u kojem se našla Hrvatska. Hrvatska nije imala strategiju razvoja, što je još više povećalo razlike u regijama. ⁶

Svi pokazatelji upućuju na veliku centralizaciju koja je usmjerena na grad Zagreb, i svega nekoliko regionalnih centara, što nam govori kako je Hrvatska imala slab regionalni razvoj u početku. To nam govori činjenica da se u Zagrebu nalazi veliki broj sjedišta hrvatskih poduzetnika, ostvaruju najveći udio izvoza. Dakle, svi relevantni podatci potvrđuju izrazitu dominaciju centralizacije grada Zagreba. No, kako prolaze godine Hrvatska pokušava smanjiti centralizaciju te pomoći u razvoj svih svojih geografskih dijelova. Pa tako danas, možemo reći da se Hrvatska regionalno razvija, iako je još uvijek Zagreb istaknut kao glavni, u kojemu se obavlja glavnina poslova i ostvaruju najveći prihodi.

Aktualna regionalizacija Hrvatske uglavnom slijedi potrebe administrativno-političkog ustrojstva, a manje ekonomske kriterije. Hrvatska bi se morala decentralizirati po uzoru na europske razvijene države, to bi pomoglo u razvoju svih njenih dijelova. U Hrvatskom fiskalnom sustavu još uvijek postoji neravnoteža s fiskalnim kapacitetima gradova i županija.

Prema administrativno-teritorijalnoj podijeli Republika Hrvatska ima dvadeset i jednu županiju, uključujući grad Zagreb, sto dvadeset i šest gradova, te četrismo dvadeset i devet općina. Kako je odlučila pristupiti Europskoj Uniji morala se uskladiti s uputama Eurostat-a i Europske komisije. Osnovna podjela prema Europskoj uniji čine tzv.

⁶ V. Čavrak et al.;Gospodarstvo Hrvatske;Politička kultura;Zagreb;2011, str. 332

NUTS-regije. NUTS francuski: Nomenclature des unités territoriales statistiques - „Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku“ je hijerarhijski sustav za identifikaciju i klasifikaciju prostornih jedinica za potrebe službene statistike u zemljama članicama Europske unije.⁷

Ovaj sustav je 1980. godine razvio Europski ured za statistiku u Luksemburgu, s ciljem uspoređivanja regija unutar Europe. Ove teritorijalne jedinice su definirane čisto za statističke svrhe, te ne tvore nužno službene upravne jedinice. Često se grupiranjem određenih upravnih jedinica dobivaju NUTS regije, zbog broja stanovnika koji živi na području te regije. Svaka europska zemlja dobiva abecedni kôd, te je podijeljena na statističke jedinice koje su strukturirane na tri razine:

- NUTS 1 : od 3 do 7 milijuna stanovnika ;
- NUTS 2 : od 800 000 do 3 000 000 stanovnika ;
- NUTS 3 : od 150 000 do 800 000 stanovnika.

Budući da sve zemlje nemaju upravne jedinice s brojem stanovništva unutar ovih granica, neke razine podijele se ne koriste, te ih čini samo jedan član po razini Lokalne upravne jedinice LAU 1 i LAU 2 (*Local Administrative Units*, LAU), koje su prije označavane kao NUTS 4 i NUTS 5, sastavni su dio NUTS regija.

NUTS:HR, NUTS regije u Hrvatskoj ili NKPJS - Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku Državnog zavoda za statistiku RH odnosi se na teritorijalnu podjelu Hrvatske za statističke potrebe, prema europskoj „Nomenklaturi prostornih jedinica za statistiku“ Kao zemlja članica Europske unije, Hrvatska je uključena u nomenklaturu prostornih jedinica za statistiku (NUTS).⁸

Tri su NUTS razine:

- NUTS-1: Hrvatska
- NUTS-2: 2 statističke regije
- NUTS-3: 21 županija

HR0 Hrvatska

⁷ Ibidem;str.333

⁸ Ibidem., str.334

HR01- Sjeverozapadna Hrvatska (HR01 Grad Zagreb, HR012 Zagrebačka županija, HR013 Krapinsko-zagorska županija, HR014 Varaždinska županija, HR015 Koprivničko križevačka županija, HR016 Međimurska županija)

HR02-Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska (HR021 Bjelovarsko-bilogorska županija, HR022 Virovitičko-podravska županija, HR023 Požeško-slavonska županija, HR024 Brodsko-posavska županija, HR025 Osječko-baranjska županija, HR026 Vukovarsko-srijemska županija, HR027 Karlovačka županija, HR028 Sisačko-moslavačka županija)

HR03-Jadranska Hrvatska(HR031 Primorsko-goranska županija,HR032 Ličko-senjska županija,HR033 Zadarska županija,HR034 Šibensko-kninska županija,HR035 Splitsko-dalmatinska županija,HR036 Istarska županija,HR037 Dubrovačko-neretvanska županija)⁹

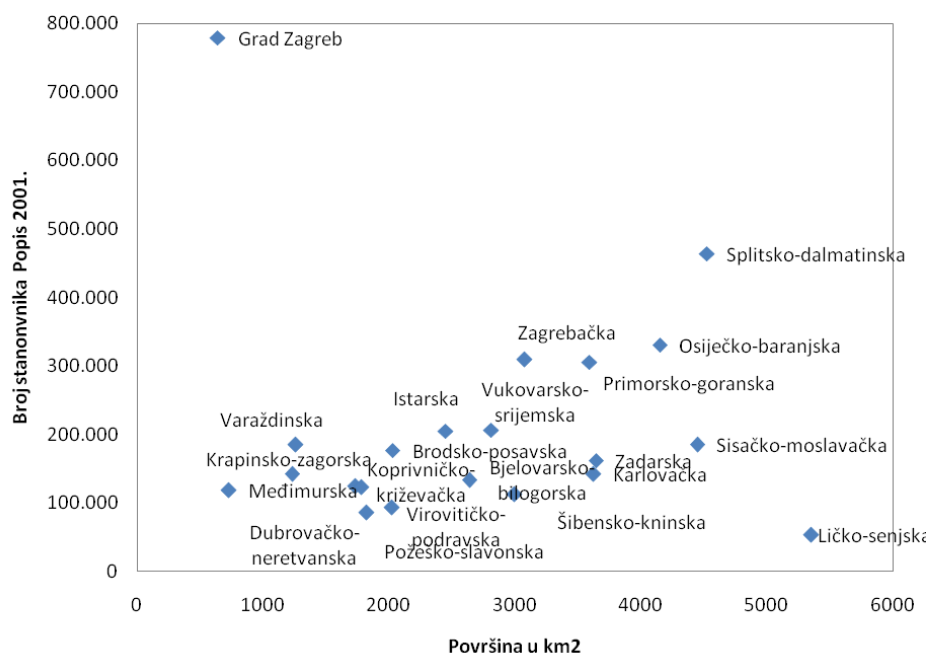
Često se postavlja pitanje čemu služi regionalna konkurentnost, kada nas zanima u konačnici globalna konkurentnost, odnosno konkurentnost Hrvatske, ali kako bi smo došli do tih podataka, važno je i proučavati i konkurentnost na regionalnoj osnovi.

Mjerenje regionalne konkurentnosti jako je zahtjevan zadatak, jer jako teško je doći do dostupnih podataka na temelju kojih možemo izračunati, odnosno usporediti konkurentnost. Obzirom da se ovaj rad temelji na usporedbi razine razvijenosti odabranih županija, potrebno je objasniti koji su to indikatori koji služe za usporedbu, odnosno koji nam pokazuju razvijenost. Iako je veliki broj pokazatelja, kao temeljne indikatore navodimo stanovništvo, bruto domaći proizvod, investicije.

Kada govorimo o stanovništvu Hrvatske najveći broj stanovnika pripada Kontinentalnoj regiji, zatim ide Jadranska regija.

⁹Ibidem, str334

Slika 1. Distribucija površine i broja stanovnika po županijama 2011. godine

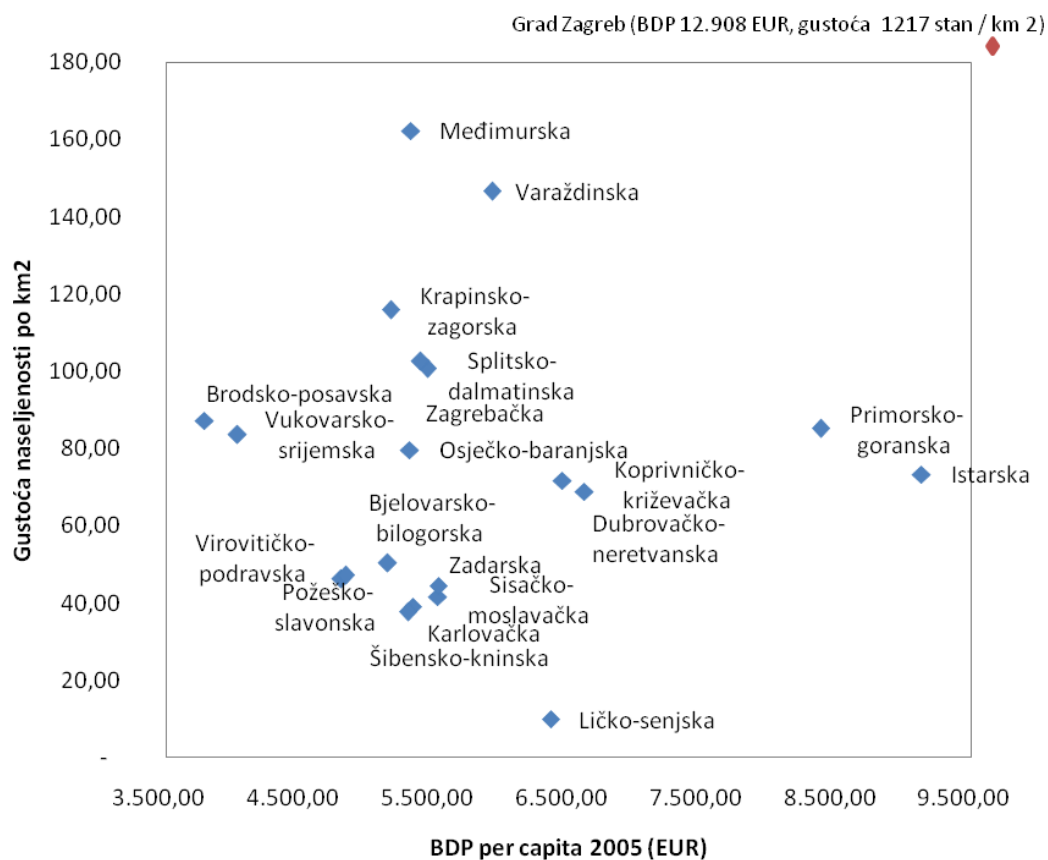

Izvor podataka: Čavrak, V.; Gospodarstvo Hrvatske; 2011, str. 337

Na slici je vidljivo grupiranje županija oko vrijednosti površine u rasponu od 1500-3500 km² i broja stanovnika županija u rasponu od 150.000-250.000, te u pogledu oba pokazatelja znatnije odstupanje je za Grad Zagreb i Ličko-senjsku županiju i djelomično Splitsko-dalmatinsku županiju.

U pogledu gustoće naseljenosti Republika Hrvatska je u prosjeku umjereno naseljena zemlja 78 st/km². Distribucija stanovništva, odnosno gustoće naseljenosti je veoma ne ravnomjerna s ekstremima. Grad Zagreb 1217 st/ km² i Ličko-senjska županija 10 st/ km². Ako gustoću naseljenosti promatramo prema svjetskom prosjeku 48 st/ km² proizlazi kako Republika Hrvatska ima 62% veću gustoću naseljenosti u odnosu na svjetski prosjek. Međutim, ako to promatramo prema nekim europskim zemljama u okruženju, odnosno prema zemljama koje su ujedno i naši gospodarski partneri, proizlazi da je Republika Hrvatska, zemlja smještena u umjerenom europskom klimatskom pojasu koji je veoma kvalitetan za život, znatno manje naseljena od tih zemalja.

Slika 2. Gustoća naseljenosti i BDP po stanovniku hrvatskih županija

Izvor podataka: Čavrak, V.; Gospodarstvo Hrvatske(2011);str338

Glede atraktivnosti naših NUTS 2 regija, može se očekivati daljnji pritisak na Jadransku regiju koja ujedno ima i najmanju gustoću naseljenosti 58 st/km², no ulaskom Republike Hrvatske u EU i ostale regije će biti sve atraktivnije. Najveću gustoću naseljenosti ima Sjeverozapadna Hrvatska 191 st/km² što je na razini europskih razvijenih zemalja. Ujedno se radi i o gospodarski najrazvijenijoj zoni što potvrđuje zaključak o postojanju veze između razine razvijenosti i gustoće naseljenosti, odnosno dostupnosti kvalitetne radne snage kao jednog od izvora gospodarskog rasta. Ako promatramo sliku 4. možemo zamijetiti da u gornjem desnom kvadrantu imamo samo tri županije (Grad Zagreb, Istarsku i Primorsko goransku). To su tri zone s najvećom gustoćom naseljenosti i najvećim BDP-om po stanovniku u Republici Hrvatskoj. Županije u gornjem lijevom kvadrantu

(Međimurska, Varaždinska, Krapinsko-zagorska, Splitsko-dalmatinska, Zagrebačka) imaju demografski potencijal.¹⁰

Drugi važan pokazatelj razvijenosti je bruto domaći proizvod, (BDP, engleski Gross domestic product, GDP) Možemo ga definirati kao makroekonomski indikator koji pokazuje vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih u zemlji tijekom dane godine, izraženo u novčanim jedinicama. Bruto domaći proizvod po stanovniku, kao jedan od najčešće korištenih indikatora gospodarske razvijenosti, za Republiku Hrvatsku (2005.) iznosio je 7.038 EUR/stanovniku što je bilo 49,9% prosjeka Europske unije. Od ukupnog bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske, prema podacima Državnog zavoda za statistiku (2005.) ostvareno je u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj čak 48,2%. Ako znamo da ta NUTS 2 regija obuhvaća 15% prostora i 37% stanovnika, jasno je da se ujedno radi i o regiji s najvećim bruto domaćim proizvodom po stanovniku u Republici Hrvatskoj (9.087 EUR/stanovniku), odnosno 28,6% više u odnosu na prosjek Republike Hrvatske. ¹¹

Ako promatramo BDP po stanovniku po županijama unutar NUTS 2 regija uočavamo velike međusobne razlike što navodi na važan zaključak o visokom stupnju nehomogenosti gospodarskog prostora NUTS 2 regija. Još je veća opasnost u slučaju površnog pristupa indikatorima razvijenosti NUTS 2 regija te eventualnim pokušajima definiranja NUTS 2 regije kao cilja mjere i instrumenta regionalne politike. Linearni pristup u regionalnoj politici na razini NUTS 2 regije, u pravilu bi umjesto konvergencije razine razvijenosti među županijama mogao rezultirati divergencijom.

Treći važan indikator razine razvijenosti su investicije, investicijama se može označiti bilo kakvo ulaganje, primarno novčanih sredstava, radi stjecanja određenih ekonomskih koristi, odnosno profita. Pri tome se može ulagati u financijske oblike imovine i s njima izjednačene investicije ili pak u realne oblike imovine koji omogućavaju ostvarivanje ekonomskih koristi odnosno profita kroz određene produktivne poslovne aktivnosti. Uz dostupnost i kvalitetu prirodnih i proizvedenih resursa te radne snage i konkurentnosti, investicije su svakako jedan od

¹⁰ Ibidem;str 330

¹¹ Ibidem, str. 331

najznačajnijih izvora rasta. Ako investicije promatramo kao potencijalnu priliku i životnu šansu stanovnika koji žive u određenom prostoru te ako bi podatke o investicijama po stanovniku komparirali s prosjekom Republike Hrvatske, mogli bi pojednostavljeno zaključivati o potencijalnim životnim prilikama stanovnika u pojedinim regijama i županijama.

Ako prosjek vrijednosti investicija po stanovniku u Republici Hrvatskoj uzmemo kao normu (RH=100) u odnosu na koju ćemo raditi usporedbu, proizlazi kako samo Sjeverozapadna Hrvatska ima investicije po stanovniku veće od prosjeka. Drugim riječima, proizlazi kako na temelju ostvarene investicijske potrošnje, stanovnici u toj NUTS 2 regiji imaju potencijalne životne i radne prilike veće u odnosu na ostatak Republike Hrvatske za 24,8 %. Ovako promatrano, životne prilike stanovnika Jadranske Hrvatske prosječno su veće 9,7% a životne prilike stanovnika koji žive u Panonskoj Hrvatskoj su čak -49,2% manje od prosjeka Republike Hrvatske.

Osim indikatora razine razvijenosti, postoje i indikatori po kojima se mjeri konkurentnost, odnosno indikatori Nacionalnog vijeća za konkurentnost prema kojima se županije rangiraju u konkurentnosti, ti pokazatelji dijele se na statističke i perceptivne indikatore. Za važnije se uzimaju statistički, a unutar njih se nalazi demografija, zdravlje, kultura; obrazovanje;osnova infrastruktura; poslovna infrastruktura;investicije;razvijenost poduzetništva;te ekonomski rezultati.

4. ODABRANA OBILJEŽJA GOSPODARSTVA ISTARSKE ŽUPANIJE

Istarska županija obuhvaća veći dio Istre, najvećeg jadranskog poluotoka. Najzapadnija točka Republike Hrvatske je u Istarskoj županiji (Bašanija, rt Lako) na 45° sjeverne zemljopisne širine. Istarski poluotok obuhvaća površinu od 3.476 četvornih kilometara. To područje dijele tri države: Hrvatska, Slovenija i Italija. Najveći dio poluotoka, ili 3.130 četvornih kilometara (90% površine), pripada Republici Hrvatskoj. Većina hrvatskog dijela poluotoka nalazi se u Istarskoj županiji 2.820 četvornih kilometara, što je 4,98% od ukupne površine Republike Hrvatske.¹²

Istarsko gospodarstvo je vrlo raznoliko. Istra je tradicionalno najposjećenija turistička regija u Republici Hrvatskoj. Zahvaljujući povoljnom zemljopisnom položaju, prirodnim resursima, gospodarskoj tradiciji, dugogodišnjoj upućenosti na razmjenu sa svijetom, kvalificiranoj radnoj snazi i dostignutoj razini usvojenog znanja, istarsko gospodarstvo danas u znatnoj mjeri nadilazi prosječne statističke vrijednosti u

¹² Istarska županija; <https://www.istra-istria.hr/index.php?id=454> (05.09.2015)

Republici Hrvatskoj i s pravom zavrjeđuje ocjenu ekonomskih stručnjaka da je Istarska županija sveobuhvatno gledajući, uz Grad Zagreb, vodeća županija u Hrvatskoj.

U području industrije razvijena je brodogradnja, proizvodnja građevinskog materijala (vapno, cement, cigla, kamen), duhanskih proizvoda, proizvodnja hrane namještaja, električnih strojeva i uređaja, dijelova za automobilsku industriju, stakla, obrada metala, plastike, drva, tekstila. Proteklih godina je velika pažnja posvećena revitalizaciji poljoprivrede, pa je u vinogradarstvu, maslinarstvu i sustavu ekološke proizvodnje hrane postignut veliki napredak.¹³

Istarska županija je u posljednjem desetljeću učinila velike napore u restrukturiranju i podizanju konkurentnosti svog gospodarstva. Istra je realizirana velika ulaganja u krupnu infrastrukturu poput Istarskog cestovnog ipsilona na dionici Pula – Umag u punom profilu autoceste, potom u Vodoopskrbni sustav Butoniga i magistralni plinovod Pula-Karlovac. Izgrađen je veći broj suvremeno opremljenih industrijskih kapaciteta, dok je infrastrukturno opremljeno 26 poduzetničkih zona širom Istre u kojima na ukupnoj površini od 1.200 hektara djeluje 190 poduzetnika s preko 2.600 zaposlenih. Na planu turizma i ugostiteljstva učinjen je veliki iskorak s donošenjem Master plana razvoja istarskog turizma. Napušten je koncept masovnog turizma i značajno poboljšana ukupna kvaliteta turističkog proizvoda Istre. Realizirana su značajna ulaganja u podizanje kategorizacije turističkih smještajnih objekata na tri, četiri i pet zvjezdica uz uvođenje raznih selektivnih oblika turizma (seoski, nautički, sportski, golf, kongresni, kulturni, zdravstveni, lovni, gastronomski i drugi) kojima se Istra promovirala u jednu od najpoželjnijih svjetskih turističkih destinacija.

S donošenjem strateškog programa ruralnog razvoja Istre županija je udarila temelje efikasnijeg upravljanja poljoprivrednim resursima i ribarstvom u uvjetima ekološki održivog razvoja. Kao rezultat takvog opredjeljenja potaknut je razvoj visokokvalitetnih autohtonih poljoprivrednih proizvoda poput vina, maslinovog ulja, pršuta, sira, meda, rakija, koji su postali prepoznatljivi brendovi Istre na svjetskom tržištu.

¹³ IŽ(2016)Obilježja Istarske županije, Pula, ; <https://www.istra-istria.hr/index.php?id=454>(15.07.2016)

Zbog činjenice da konkurentnost istarskog gospodarstva uvelike ovisi o razvijenosti i kvaliteti ukupnog okruženja Istarska županija intenzivno radi na realizaciji čitavog niza projekata, od kojih se mogu izdvojiti izgradnja punog profila autoceste od čvora Kanfanar do Rijeke, zamjenskog bloka Termoelektrane Plomin III snage 500 MW na ugljen, potom nova opća bolnica u Puli, zajednički sustav za gospodarenje otpadom „Kaštijun“ i jedinstveni sveučilišni kampus u Puli. Osim naznačenih, poseban gospodarski značaj za budući razvoj ima projekt „Brijuni Rivijera“ kojim će se aktivirati veliki neiskorišteni turistički potencijali otočja Brijuni i priobalja jugozapadne obale Istre i tako postati elitna turistička destinacija s pet zvjezdica.¹⁴

Imajući u vidu dosadašnje rezultate i gospodarske potencijale koje ima, Istarska županija ima sve preduvjete za daljnji razvoj gospodarstva, značajnije privlačenje domaćih i stranih ulagača, još veću zaposlenost, poboljšanje obrazovne strukture i kvalitete života svih njenih stanovnika.

Istra je regija koja se nalazi u uzlaznoj putanji razvojnog ciklusa. Strateški zemljopisni položaj i dobra prometna povezanost između Europe i Mediterana, očuvanost prirodnih bogatstava, stabilnost regionalne politike i suradnja sa mnogim regijama u inozemstvu, čine Istru primamljivom destinacijom za strana ulaganja.

Stanovništvo Istre

Prema popisu iz 2011. Godine u Istri je živjelo 208.055 stanovnika, što čini 4,85 % stanovništva Republike Hrvatske. Od toga broja bilo je 101.162 stanovnika muškog roda što čini 48,62 % stanovništva Istre. Broj žena u Istri bio je 106.893 što u postotku iznosi 51,38 % stanovništva Istre. Prosječna starost u Istri je 43 godine . Istra ima 10 gradova, te 31 općinu. Najmanji grad Istre je Hum. Hum ima svega trideset stanovnika. Gdje je grad Pula s 57.765 stanovnika, gospodarski, financijski, kulturni i znanstveni centar županije, dok je Pazin iako manji grad administrativno središte županije.¹⁵

¹⁴IŽ(2016) IŽ(2016)Obilježja Istarske županije, Pula, ; <https://www.istra-istria.hr/index.php?id=454>(15.07.2016)

¹⁵ DZS-Državni zavod za statistiku,Popis stanovništva 2011; www.dzs.hr

Bruto domaći proizvod po stanovniku

Istarska županija se nalazi na drugom mjestu kada promatramo razvijenost kroz BDP po stanovniku, jer Istarska županija ima, nakon Grada Zagreba (137,558 kn) drugi najviši BDP po stanovniku od 96.657 kn, što je izravni pokazatelj gospodarske razvijenosti i potvrđuje status Istarske županije kao druge najrazvijenije regije u Hrvatskoj.

Ako pogledamo u prošlost vidimo kako je BDP po stanovniku je rastao, do 2009. godine kada je Hrvatsku pa tako i Istru zahvatila recesija. U razdoblju od 2004. do 2008. BDP je narastao za ukupno 23%. Od 2009. godine gospodarstvo je u recesiji, a BDP je od 2009. do 2012. godine pao 13%. Bruto domaći proizvod je za 2015. procijenjen na 89,76 milijardi USD ili 20 873 USD po stanovniku.¹⁶

Gospodarstvo

U Istarskoj županiji u 2014. godini, prema broju obrađenih godišnjih financijskih izvještaja, bilo je 9.429 poduzetnika kod kojih je bilo 45.701 zaposlenih. Značajan rast broja zaposlenih u 2014. godini u odnosu na prethodnu, 2013. godinu, zabilježen je u općini Tar-Vabriga u kojem je broj zaposlenih kod poduzetnika rastao za 48,3%, a slijede općine Barban (29,5%), Višnjan (28,3%), Cerovlje (26,4%).

Ukupan prihod poduzetnika ostvaren u 2014. godini u Istarskoj županiji iznosio je 28,5 milijardi kuna u odnosu na 26,3 milijarde, koliko je iznosio 2013. godine, što označava porast od 8%. Poduzetnici grada Pule ostvarili su 6,5 milijardi kuna prihoda u 2014. godini, te su time sudjelovali sa 22,9% u ukupnim prihodima Istarske županije.¹⁷

¹⁶ HGK-[http://www.hgk.hr/category/zk/pula#statistika\(05.09.2015\)](http://www.hgk.hr/category/zk/pula#statistika(05.09.2015))

¹⁷ Struktura ukupnog prihoda IŽ po djelatnosti, www.fina.hr

5. ODABRANA OBILJEŽJA GOSPODARSTVA PRIMORSKO GORANSKE ŽUPANIJE

Primorsko goranska županija smještena je na sjeverozapadnom dijelu Jadranskog mora, u čijem zaleđu se nalazi šumoviti Gorski Kotar. Sastoji se od tri područja: Hrvatskog primorja, kvarnerskih otoka i Gorskog kotara. Primorsko-goranska županija šesta je po površini hrvatskih županija i sastoji se od 36 jedinica lokalne samouprave. S obzirom na jako povoljan geoprometni položaj, jer se Rijeka kao središte županije nalazi na križanju važnih kako cestovnih tako i pomorskih putova, ima razvijenu brodogradnju, turizam te lučku djelatnost. U pozadini je Gorski Kotar bogat šumama, pa je razvijena drveno prerađivačka industrija, te šumarstvo.

Gospodarska struktura na području Primorsko-goranske županije koncentrirana je u je u tri sektora: trgovina (24%), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (15%) i građevinarstvo (13%). Ukupnom broj zaposlenih u gospodarstvu na području Primorsko-goranske županije govori kako je vodeći sektori trgovina (23%) zaposlenih, slijedi prerađivačka industrija (22%) zaposlenih te prijevoz i skladištenje (12%). Također, u ta tri sektora ostvaruje se više od 66% ukupnoga prihoda gospodarstva na području Primorsko-goranske županije. Daleko najveći ukupni

prihod ostvaruje trgovina (38%), slijedi prerađivačka industrija (18%), i prijevoz (10%) od ukupnog prihoda PGŽ.¹⁸

Stanovništvo Primorsko goranske županije

Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine Primorsko-goranska županija ima ukupno 296.195 stanovnika i s udjelom od 6,9 % peta je po veličini u Republici Hrvatskoj. Od ukupnog broja stanovništva muškog roda bilo je 49%, dok je žena bilo nešto više, točnije 51%. Prosječna starost u primorsko Goranskoj županiji je za čak deset godina veća nego u Istarskoj te ona iznosi 43,9 godina. Primorsko Goranska županija ima četrnaest gradova, te dvadeset i dvije općine. Grad Rijeka je sjedište Primorsko-goranske županije sa 128.624 stanovnika, te je treći grad po veličini u Hrvatskoj. Najmanji grad u Primorsko-goranskoj županiji po ukupnom broju stanovnika je Grad Cres s 2.879 stanovnika, a najmanja općina je Općina Brod Moravice s 866 stanovnika.¹⁹

Bruto domaći proizvod po stanovniku

Primorsko-Goranska županija nalazi se na trećem mjestu kada promatramo razvijenost kroz BDP po stanovniku, jer Primorsko-goranska županija ima, nakon Grada Zagreba (137,558 kn) i Istarske županije (96.657 kn) treći najviši BDP po stanovniku od 94 593 kn.²⁰

Gospodarstvo

U Primorsko-goranskoj županiji u 2014. godini, prema broju obrađenih godišnjih financijskih izvještaja, poslovalo je 9.324 poduzetnika kod kojih je bilo registrirano 58.659 zaposlenih, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje broja zaposlenih za 0,9%. Značajan rast broja zaposlenih u 2014. godini u odnosu na prethodnu, 2013. godinu, zabilježen je u općini Lopar u kojoj je broj zaposlenih kod poduzetnika rastao za 44,1%, a slijedi grad Crikvenica (20,4%), te Vinodolska općina (17,6%)

¹⁸ Gospodarski profil Primorsko Goranske županije, <http://www.hgk.hr/category/zk/rijeka> (05.09.2015)

¹⁹ DZS-Državni zavod za statistiku, Hrvatska u brojkama; www.dzs.hr, (2011)

²⁰ HGK-(2014) Gospodarski profil PGŽ; <http://www.hgk.hr/category/zk/rijeka> (05.09.2015)

U 2014. godini, iznos ukupnih neto plaća i nadnica u Primorsko-goranskoj županiji iznosio je 3,3 milijardi kuna, a prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom 4.646 kuna, što je za 4,8% manje od prosječne mjesečne plaće zaposlenih kod poduzetnika na razini RH (4.878 kuna)²¹

U odnosu na prethodnu, u 2014. godini poduzetnici Primorsko-goranske županije ostvarili su veći ukupan prihod za 2,6%, ali su povećali i ukupne rashode za 2,9%. Najveći porast ukupnih prihoda u odnosu na prethodnu godinu, ostvarili su poduzetnici općine Dobrinj (62,6%). Poduzetnici grada Rijeke ostvarili su 16,9 milijardi kuna prihoda u 2014. godini, te su time sudjelovali sa 52,2% u ukupnim prihodima Primorsko-goranske županije (32,4 milijardi kuna).

U 2014. godini poduzetnici Primorsko-goranske županije iskazali su pozitivan financijski rezultat, unatoč smanjenju neto dobiti za 25,6% u odnosu na prethodno razdoblje, te je od ukupnog broja poduzetnika županije s dobitkom poslovalo njih 59,6%.

²¹ HGK-Hrvatska gospodarska komora, Gospodarski profil PGŽ; www.hgk.hr; (05.09.2015)

6. ODABRANA OBILJEŽJA GOSPODARSTVA SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE

Splitsko-dalmatinska županija prostorno je najveća županija Hrvatske - ukupne površine 14.106,40 km². Površina kopnenog dijela s površinom otoka je 4.523,64 km², a površina morskog dijela je 9.576,40 km². Najveći dio površine zauzima zaobalje (59,88%), dok najmanji udio površine otpada na otoke (19%).²²

Geografski je smještena na središnjem dijelu jadranske obale. Proteže se od Vrljke na sjeveru do najudaljenijeg hrvatskog otoka Palagruže na jugu, od Marine na zapadu do Vrgorca na istoku.

Splitsko-dalmatinska županija graniči: na sjeveru s Republikom Bosnom i Hercegovinom, na istoku s Dubrovačko-neretvanskom županijom, a na jugu se prostire do granice teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

Županija se dijeli u tri geografske pod cjeline a to su zaobalje, priobalje i otoci
Geoprometni položaj, podneblje i klima, more, razvedenost obale, bogati vodotoci i jezerske akumulacije, te krška polja prirodna su osnova za razvitak pomorstva,

²²Opći podaci Splitsko dalmatinske županije, <http://www.dalmacija.hr/zupanija/prostorne-znacajke> (05.09.2015)

brodogradnje, ribarstva, trgovine, specifične poljoprivredne proizvodnje mediteranskog podneblja i posebno turizma.

Struktura ukupnog prihoda po djelatnostima:

- Trgovina 40,1 %
- Prerađivačka industrija 24,1 %
- Građevinarstvo 18,2 %
- Poslovne usluge 6,1 %
- Ostale djelatnosti 11,5 %

Krajem travnja 2014. godine zabilježeno je ukupno 47.519 nezaposlenih osoba, što je za 3.939 osoba ili 7,7% manje nego u prethodnom mjesecu (51.458) i za 653 osoba tj.1,4% manje nego u travnju 2013. godine kada je zabilježeno 48.172 nezaposlenih osoba. U travnju 2014. godine u Republici Hrvatskoj bilo je na burzama rada 354.449 nezaposlene osobe pa je Splitsko dalmatinska županija sudjelovala s 13,4% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Stanovništvo

Splitsko-dalmatinska županija prema popisu stanovništva 2011.godine ima ukupno 454 798 stanovnika!

Ukupan broj stanovnika Splitsko Dalmatinska županija, nedvojbeno pokazuje rezultate prirodnog kretanja stanovništva i migracija koji su se događali na geografskim područjima Priobalja, Dalmatinske Zagore i otočja Splitsko Dalmatinske županije u posljednjem među popisnom razdoblju 2001.-2011. godine. Naime, u posljednjem među popisnom razdoblju 2001.-2011. godine stanovništvo Splitsko-dalmatinske županije smanjilo se za ukupno 8.432 stanovnika (-1,82%) stanovnika.

Prema popisu, od 454798 stanovnika Splitsko Dalmatinske županije, 221295 bilo je muškaraca, 233503 žena. Ako te brojke gledamo kroz postotak, možemo reći da u Splitsko dalmatinskoj županiji udio muškog roda je 48,65%, dok je udio žena 51,35%, te možemo reći da je udio žena veći, kao i u prethodne dvije županije. Kada gledamo prosječnu starost stanovništva Splitsko dalmatinske županije, vidimo da se ona nalazi

u sredini, između Istarske i Primorsko goranske županije, te je prosječna starost njenih stanovnika 38.04 godine.

Splitsko Dalmatinska županija ima 16 gradova i 39 općina. Najveći grad koji je ujedno i administrativno središte županije je Split s 178 192 stanovnika. A najmanji grad županije je Komiža s 1509 stanovnika.²³

Bruto domaći proizvod

Bruto domaći proizvod po stanovniku Splitsko Dalmatinske županije stavlja ovu županiju na deseto mjesto, kada gledamo rang konkurentnosti prema njemu. Bruto domaći proizvod za 2013.godinu iznosio je 58 900 kuna po stanovniku. Jasno vidimo, kako ova županija ima najslabiji bruto domaći proizvod od odabranih županija.²⁴

Gospodarstvo

Poduzetnici Splitsko-dalmatinske županije ostvarili su veći ukupan prihod za 3,1%, ali su povećali i ukupne rashode za 1,9%. Od ukupnog broja, 7.082 poduzetnika poslovalo je s dobiti (60,2%), a 4.684 poduzetnika s gubitkom (39,8%).

U 2014. godini, iznos ukupnih neto plaća i nadnica u Splitsko-dalmatinskoj županiji iznosio je 3,6 milijardi kuna, a prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom 4.319 kuna.

Na deset najvećih izvoznika u Splitsko-dalmatinskoj županiji odnosi se 50% ostvarenog izvoza u 2014. godini, 10 najvećih izvoznika ostvarilo je izvoz od 2,7 milijardi kuna. Uvoz bilježi smanjenje od 0,2% (2,4 milijarde kuna u 2014. godini). Negativni trendovi u Splitsko-dalmatinskoj županiji očituju se prvenstveno u sve većem broju nezaposlenih 47.519 nezaposlenih, travanj 2014. godine, kao i velikim stopama nezaposlenosti, kako u Splitsko-dalmatinskoj županiji tako i u Republici Hrvatskoj. Stopa nezaposlenosti na razini Republike Hrvatske u ožujku 2014. godine iznosila je 22,3%, a u Splitsko-dalmatinskoj županiji 27,7% te je jedna od rekordnih posljednjih godina. Poduzetnici Splitsko-dalmatinske županije u 2013. godini unatoč gospodarskoj krizi iskazali su pozitivni financijski rezultat u iznosu od 391 milijuna kuna što je više za 23,7% u odnosu na 2012. godinu. Ukupan prihod Splitsko-

²³ DZS-Državni zavod za statistiku, Hrvatska u brojkama(2011) www.dzs.hr

²⁴ DZS(2014)Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr(05.09.2015)

dalmatinske županije manji je za 0,5% i iznosi 38.157 milijuna kuna, ukupni rashodi manji su za 0,9% i iznose 37.490 milijuna kuna pa je ukupan prihod veći od rashoda za 667 milijuna kuna. Dobit razdoblja iznosila je 2.531 milijuna kuna i manja je za 24,5%. Gubici su smanjeni za 29,5% i iznose 2.140 milijuna kuna pa je i konsolidirani financijski rezultat pozitivan i iznosi 391 milijuna kuna i čini 11,1% ukupne neto dobiti Republike Hrvatske koja iznosi 3.529 milijuna kuna. Prosječna neto plaća u Splitsko-dalmatinskoj županiji je 4.060 kuna i iznosi 85,0% prosjeka Republike Hrvatske.²⁵

²⁵ HGK.-Gospodarski profil SDŽ, <http://www.hgk.hr/category/zk/split> (05.09.2015)

7. USPOREDBA OBILJEŽJA ODABRANIH ŽUPANIJA

Regionalni indeks konkurentnosti temelji se na definiciji konkurentnosti koju koristi Svjetski gospodarski forum: konkurentnost je skup institucija, politika i faktora koji određuju razinu produktivnosti u nekoj zemlji i na definiciji EU-a prema kojoj je regionalna konkurentnost sposobnost kreiranja atraktivnog i održivog okruženja za poslovanje i življenje. Razina produktivnosti omogućava procjenu kvalitete poslovnog sektora i poslovnog okruženja o kojoj ovisi i razina povrata na ulaganja. Strukturirajući faktore o kojima ovisi produktivnost (konkurentnost) na temeljne faktore (institucije, infrastruktura, makroekonomsko okruženje, zdravstvo i osnovno obrazovanje), faktore koji određuju efikasnost (srednje i visoko obrazovanje, efikasnost tržišta roba i rada, razvijenost financijskog tržišta i tehnološka spremnost) i inovacijske faktore.²⁶

Korijeni analize konkurentnosti vide se još u doba prvih gradova-država, kada se među njima javlja konkurencija, ali se konkurentnost kao konceptualni okvir ekonomskih analiza javlja u osamdesetim godinama 20. stoljeća. Konkurentnost je, naime, tzv. moderan termin koji s porastom konkurencije u suvremenoj, sve više otvorenoj i integriranoj, svjetskoj ekonomiji postaje predmet mnogih istraživanja, definira konkurentnost kao sposobnost proizvodnje dobara i usluga koja će odgovoriti izazovima međunarodnih tržišta, istodobno zadržavajući visoku i održivu razinu dohotka ili, općenitije, sposobnost (regija) da stvaraju, uz pritiske vanjske konkurencije, relativno visoki dohodak i razinu zaposlenosti. U kontekstu budućih ciljeva, EU konkurentnost predstavlja kao jedan od ciljeva Lisabonske strategije.²⁷

Nakon što smo pobliže upoznali svaku od tri županije koje ćemo uspoređivati kroz njihovu razvijenost i konkurentnost možemo reći da prema regionalnom indeksu konkurentnosti iz 2013. godine Istarska županija ima najbolju poziciju, nalazi se na trećem mjestu odmah iza grada Zagreba, koji zauzima vodeću poziciju, te Varaždinske županije koja je druga. Obzirom da je Hrvatska u 2013. godini ušla u Europsku Uniju, više nije bitna pozicija samo unutar Hrvatske, nego gledamo daleko šire izvan granica, tražimo poziciju u Europi. Kako se konkurentnost mjeri kroz

²⁶ NVK-Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013;str 13.

²⁷ L. TIJANIĆ: Regionalna (ne)konkurentnost u Republici Hrvatskoj;str 3

statističke te perceptivne pokazatelje konkurentnosti, ja sam odabrala tri za usporedbu županija. Uspoređujući mjesto konkurentnosti županija od 2010.godine pa do 2013.godine, vidimo kako je Istarska županija konstantno treća po konkurentnosti, dok se Primorsko goranska županija poboljšala za dva mjesta pa je, sa sedme pozicije došla na petu, a Splitsko dalmatinska županija se pogoršala, te je s osme pozicije došla na devetu. Prikazane promjene u razini konkurentnosti nam govore kako se promjene događaju sporo, a za to postoji niz razloga, jer se u kratkom roku ne može povećati udio visokoobrazovanih u stanovništvu, razviti djelotvorne klastere, osigurati dobro opremljene poduzetničke zone ili izgraditi dobro organiziranu i poduzetnu lokalnu upravu. Iako, prema ukupnoj razini konkurentnosti Istarska županija je treća, Primorsko goranska županija peta, te Splitsko dalmatinska županija deveta, ako pogledamo detaljnije vidimo kako unutar različitih pokazatelja, one zauzimaju različite pozicije. Pa tako prema rangu poslovnog okruženja Istarska županija je deveta, Primorsko goranska osma, te Splitsko Dalmatinska sedma, što nam predstavlja suprotnu sliku, jer prema ovom pokazatelju Istarska županija je najgore rangirana, dok je Splitsko dalmatinska najbolja. Rang poslovnog sektora stavlja Istru na vodeću poziciju, to jest na prvo mjesto, Primorsko goranska županija je prema rangu poslovnog sektora šesta, dok je Splitsko dalmatinska županija na jedanaestom mjestu.

Također unutar statističkog i perceptivnog ranga županije su različito rangirane, pa je tako Istarska županija prema statističkom rangu druga, dok je prema perceptivnom rangu jedanaesta. Primorsko goranska županija prema statističkom rangu je treća, a tek je na petnaestom mjestu prema perceptivnom rangu. Splitsko dalmatinska županija je pozicionirana na osmo mjesto prema statističkom rangu, a deseto mjesto prema perceptivnom rangu. Iz ovih pokazatelja možemo zaključiti kako je Splitsko dalmatinska županija prema oba ranga u blizini, dok Istarska i Primorsko goranska županija jako odskaču u rangovima.

Tablica 1. Konkurentnosti odabranih županija

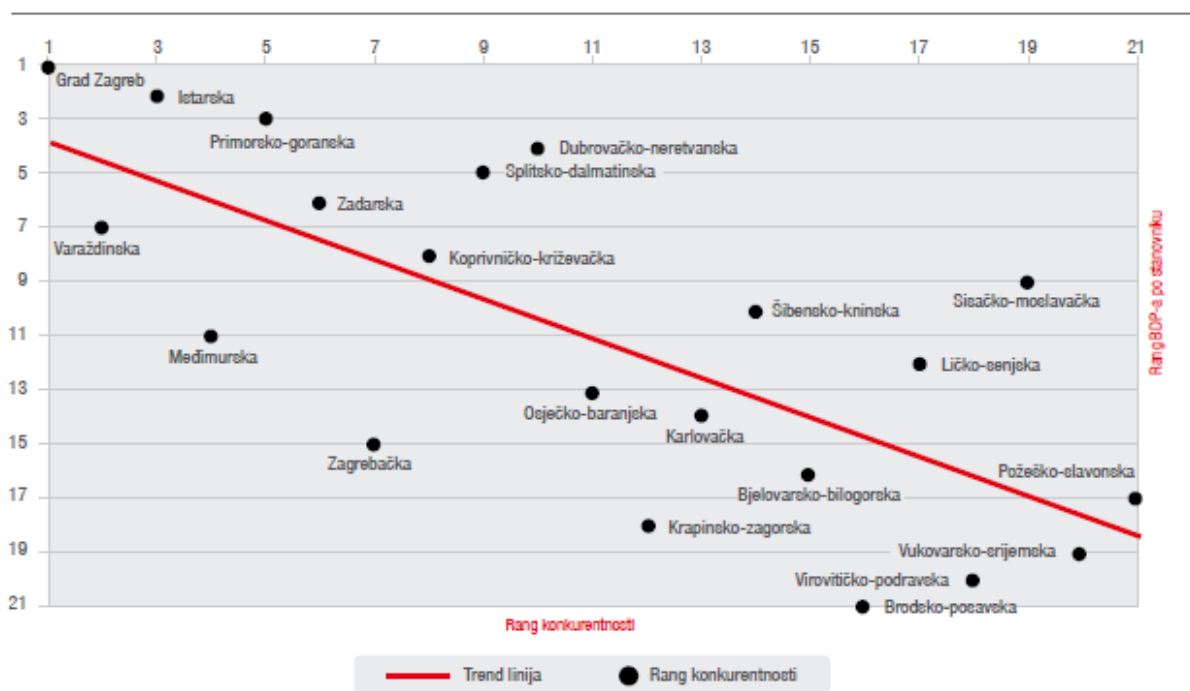
ZUPANIJA	UKUPNA KONKURENTNOST	POSLOVNO OKRUŽENJE	POSLOVNI SEKTOR	STATISTIČKI RANG	PERCEPTIVNI RANG
Istarska	3	9	1	2	11
Primorsko goranska	5	8	6	3	15
Splitsko dalmatinska	9	7	11	8	10

Izvor podataka: NVK-Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013, str 22,

<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

BDP po stanovniku nam također govori o razini konkurentnosti, pa jasno možemo zaključiti da županije s nižim BDP-om su i slabije razvijene županije.

Slika 3. Županije prema rangu konkurentnosti i BDP-u

Izvor podataka: NVK-Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 24.,

<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

7.1. Statistički pokazatelji

Analizirajući statističke pokazatelje, odabrala sam drugi, peti i sedmi, odnosno pokazatelj obrazovanja, investicija i poduzetničke dinamike te ekonomski rezultati. Prema rangu obrazovanja, Istarska županija nalazi se na devetom mjestu, Primorsko goranska na četvrtom, te Splitsko dalmatinska na drugom mjestu. Prema rangu investicija i poslovne dinamike Istarska županija je sedmom mjestu, Primorsko Goranska na četvrtom mjestu, te Splitsko Dalmatinska na petnaestom mjestu. I prema rangu ekonomskih rezultata Istarska županija je na prvom mjestu, primorsko goranska na drugom, i Splitsko dalmatinska na osmom mjestu.

Kako nam pokazuju statistički, takozvani „čvrsti“ indikatori, vidimo da svaki indikator pokazuje drugačiju sliku konkurentnosti, odnosno rangira odabrane županije na različita mjesta, pa prema njima, ne mogu reći da postoji vodeća županija, kao kada je riječ o ukupnom rangu konkurentnosti, jer prema indikatoru obrazovanja, Splitsko dalmatinska županija ima vodeću poziciju između odabranih županija. Primorsko goranska županija najbolje stoji kod indikatora investiranja, dok najlošiju poziciju ima Splitsko dalmatinska županija, i prema rangu ekonomskih rezultata Istarska županija je najbolja, ne samo među odabranim županijama, nego unutar cijele Hrvatske. Ako pogledamo detaljnije, unutar svakog odabranog indikatora, za svaku županiju, detaljnije vidimo vrijednosti, pa stoga imamo:

Tablica 2. Indikator obrazovanja

OBRAZOVANJE	Istarska	Primorsko goranska	Splitsko dalmatinska
Udio osoba s višom školom u populaciji 25-64	4	3	2
Udio osoba s visokom školom u populaciji 25-64	6	2	4
Uključenost u predškolsko obrazovanje 0-4	2	3	7
Upisani studenti 20-24	8	2	3
Diplomirani studenti 20-24	8	2	3

Izvor: NVK-Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 98.,

<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Iako pojedini pokazatelj stavlja županiju na određeno mjesto, pogledamo li dublje unutar pokazatelja obrazovanja, jasno možemo vidjeti a time i zaključiti, kako su županije različito rangirane unutar pojedinog pokazatelja, što znači iako je Istarska županija bolje pozicionirana ako gledamo „Uključenost u predškolsko obrazovanje“ u kojem se nalazi na drugom, Primorsko goranska na trećem, a Splitsko dalmatinska na sedmom mjestu, odmah na sljedećem pokazatelju imamo obrnutu situaciju, gdje je Istarska županija najgore rangirana između odabranih županija, nalazi se na osmom mjestu, Splitsko dalmatinska na trećem, a Primorsko goranska na drugom. Ako pogledamo globalno, između svih pokazatelja indikatora obrazovanja, Primorsko goranska županija ima najbolje rangirano mjesto.

Tablica 3. Indikator Investicije i poslovna dinamika

INVESTICIJE I POSLOVNA DINAMIKA	Istarska	Primorsko goranska	Splitsko dalmatinska
Aktivne pravne osobe-dinamika	13	10	6
Ukupne investicije prema lokaciji objekta	2	4	12
Udjel investicija u opremu u ukupnim investicija	14	13	19
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	7	9	11

Izvor :NVK-Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 99.,
<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Kod indikatora Investicija i poslovne dinamike, ponovno imamo različite situacije, gdje su ovisno o pojedinačnom pokazatelju unutar samog indikatora odabrane županije različito pozicionirane, pa tako vidimo kako je Istarska županija najbolja kod „Ukupne investicije prema lokaciji objekta“ nalazi se na drugom mjestu, Primorsko goranska na četvrtom, te Splitsko dalmatinska kao najlošija na dvanaestom mjestu. Zatim ponovno potpuno obrnuta slika kod „Aktivne pravne osobe-dinamika“ gdje je Istarska županija najlošija, na čak trinaestom mjestu, dok je Splitsko dalmatinska ovdje najbolja, i nalazi se na šestom mjestu.

Tablica 4. Indikator Ekonomski rezultati - razina

EKONOMSKI REZULTATI RAZINA	Istarska	Primorsko goranska	Splitsko dalmatinska
BDP per capita	2	3	10
Nezaposlene osobe 25-6	15	16	18
Nezaposleni 12 mjeseci i više	1	11	13
Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenicima	4	2	7
Broj zaposlenih ukupno per capita	17	17	17

Izvor podataka: NVK -Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske,2013., str 115.,
<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Iako svih osam statističkih indikatora pokazuju jednako važnu sliku regionalne konkurentnosti, po meni je ovaj posebno važan, jer se u njemu nalazi BDP, nezaposlenost. Prema njemu Istarska županija je najbolja, dok je Splitsko dalmatinska županija najgore rangirana. Pokazatelj „BDP per capita“ rangira Istru na drugo, Primorsko goransku na treće, te Splitsko dalmatinsku na deseto mjesto. Unutar ovog pokazatelja Istarska županije ima vodeću poziciju, osim kod „prosječna mjesečna bruto plaća po zaposleniku“.

Osim tabličnog prikaza usporedbe razine razvijenosti, također možemo pomoću dijagrama prikazati kako izgleda pojedina županija pa imamo:

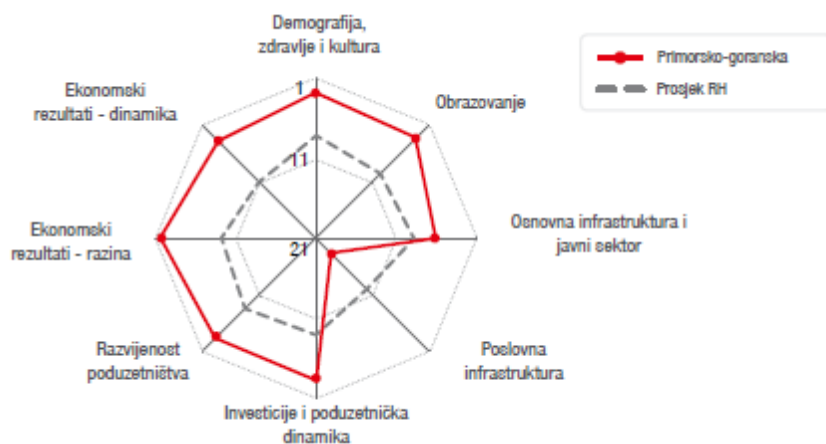
Slika 4. Mrežni dijagram Istarske županije

Izvor podataka: NVK-Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 119.,
<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Analizirajući ovaj dijagram, jasno mogu zaključiti kako je Istarska županija prema svim statističkim stupovima izvan okvira prosjeka Hrvatske. Jedini stup konkurentnosti gdje se nalazi na istoj poziciji kao i prosjek Hrvatske je obrazovanje, a najviše odstupa od prosjeka kod ekonomskih rezultata, te razvijenoosti poduzetništva. Možemo zaključiti da Istarska županija i „slikovito“ prikazano odstupa od prosjeka Hrvatske.

Slika 5. Mrežni dijagram Primorsko goranske županije

Izvor podataka: NVK-Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 115.,
<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Primorsko goranska županija prema statističkom rangu također prikazuje sliku odstupanja od prosjeka Hrvatske. Stup konkurentnosti gdje se Primorsko goranska županija nalazi daleko ispod prosjeka Hrvatske je poslovna infrastruktura, to je ujedno i jedini indikator gdje se ona nalazi ispod prosjeka, u svih ostalih sedam stupnjeva konkurentnosti ona se nalazi iznad prosjeka, a daleko najbolji stup konkurentnosti, gdje se Primorsko goranska županija nalazi daleko iznad prosjeka su Ekonomski rezultati-razina.

Slika 6. Mrežni dijagram Splitsko - dalmatinske županije

Izvor podataka: NVK(2013)Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 99.

<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>,

Splitsko dalmatinska županija ima najbolji rang prema stupu obrazovanja, tu je daleko iznad prosjeka Hrvatske, za razliku od druge dvije odabrane županije, koje nisu dobro rangirane kod ovog stupa. Ona jedina od tri odabrane županije ima veći broj od osam stupnjeva statističkih stupnjeva prema kojima se nalazi ispod prosjeka Hrvatske, a to su osnovna infrastruktura i javni sektor, poslovna infrastruktura, investicije i poduzetnička dinamika. Stup konkurentnosti prema kojemu je Splitsko dalmatinska županija iznad prosjeka osim obrazovanja je i demografija, zdravlje i kultura.

7.2. Perceptivni pokazatelji

Druga skupina pokazatelja konkurentnosti prema Nacionalnom vijeću za konkurentnost su perceptivni pokazatelji, koje Nacionalno vijeće za konkurentnost smatra manje bitnim, odnosno oni su na drugom mjestu po važnosti kada promatramo regionalnu konkurentnost. Za ovo istraživanje, odnosno usporedbu razine razvijenosti županija, odabrali smo isto tri perceptivna pokazatelja, prema kojima ćemo usporediti konkurentnost županija, a to su pokazatelj fizičke infrastrukture, financijska tržišta i lokalna konkurencija te pokazatelj tehnologije i inovativnosti.

Tablica 5. Perceptivni indikator fizička infrastruktura

Fizička infrastruktura	Istarska županija	Primorsko goranska županija	Splitsko dalmatinska županija
Razvijenost opće infrastrukture	8	7	12
Izgrađenost željezničke mreže	19	16	13
Razvijenost lučkih objekata	10	4	2
Zrakoplovna povezanost županije s inozemstvom	13	16	10
Kvaliteta i sigurnost opskrbe el. Energijom	20	7	17

Izvor podataka: NVK(2013) Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 99.,

<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Ova skupina pokazatelja predstavlja potpuno drugačiju sliku odabranih županija, gdje je Istra kao najrazvijenija prema statističkim pokazateljima među odabranim županijama, ovdje najslabije rangirana, unutar svih pokazatelja indikatora fizičke infrastrukture. Prema ovom indikatoru najbolje pozicionirana je Splitsko dalmatinska županija, što ponovno pokazuje potpuno drugu sliku. Pokazatelj gdje su sve županije loše, odnosno gdje su sve nisko rangirane je izgrađenost željezničke mreže, to nam

samo daje sliku ukupne Hrvatske, odnosno pokazuje nam slabu stranu Hrvatske konkurentnosti, Istru dodatno usporava Učka, jer još uvijek ne postoji veza Istre s ostatkom Hrvatske kada je u pitanju željeznički promet, ali isto tako jasno vidimo kako Hrvatska ne ulaže u razvoj željeznica, nego sve jednako stoji kao i prijašnjih godina.

Tablica 6. Perceptivni indikator financijska tržišta i lokalna konkurencija

Financijska tržišta i lokalna konkurencija	Istarska županija	Primorsko goranska županija	Splitsko dalmatinska županija
Dostupnost različitih izvora financiranja poslovanja	2	4	10
Dostupnost kredita bez jamaca	1	6	12
Dostupnost kredita za inovativne i rizične projekte	2	12	10
Intenzitet konkurencije na tržištu županije	16	12	13
Zahtjevnost kupaca u pogledu kvalitete proizvoda	1	17	5

Izvor podataka: NVK(2013) Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 115., <http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Iako perceptivni pokazatelj ponovno se Istra nalazi kao vodeća u razvijenosti prema indikatoru financijska tržišta i lokalna konkurencija. Istra ima jako dobru poziciju, od pet pokazatelja na dva zauzima vodeće mjesto, te je na prema jednom pokazatelju druga. Splitsko dalmatinska županija prema ovom pokazatelju najslabije je pozicionirana, ako gledamo ukupnu sliku ovog indikatora. Primorsko goranska županija nalazi se između ove dvije županije, odnosno između Istarske i Splitsko dalmatinske, prema nekim pokazateljima bliže je Istri, dok prema drugima Splitsko dalmatinskoj županiji.

Tablica 7. Perceptivni indikator tehnologija i inovativnost

Tehnologija i inovativnost	Istarska županija	Primorsko goranska županija	Splitsko dalmatinska županija
Tehnološki razvoj temeljem vlastitih istraživanja	17	19	3
Korištenje sofisticirane proizvodne tehnologije	11	4	4
Zastupljenost proizvodnje više dodane vrijednosti	10	15	3
Samostalnost poduzeća u kreiranju ukupnog izvoznog proizvoda (dizajn,marketing)	17	16	9
Ulaganje poduzeća u istraživanja i razvoj	3	16	13

Izvor podataka: NVK(2013)Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 119.,

<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Prema ovom indikatoru tehnologija je najrazvijenija u Splitsko dalmatinskoj županiji, dok su ostale dvije županije podjednake, ako gledamo detaljnije vidimo kako je Istarska najbolje rangirana prema pokazatelju ulaganja poduzeća u istraživanje i razvoj, a najlošija prema pokazatelju samostalnost poduzeća u kreiranju ukupnog izvoznog proizvoda, te tehnološki razvoj temeljem vlastitih istraživanja. Primorsko goranska županija najbolje je pozicionirana prema pokazatelju korištenje sofisticirane proizvodne tehnologije, a najlošija je prema pokazatelju tehnološki razvoj temeljem vlastitih istraživanja.

Osim statistički pokazatelja, imamo i prema perceptivnim pokazateljima izrađene grafikone:

Slika 7. Mrežni dijagram perceptivnih pokazatelja Istarske županije

Izvor podataka: NVK- Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 119., <http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Na temelju perceptivnog pokazatelja Istarske županije vidimo kako Istra prema ovom pokazatelju ide u korak s prosjekom ostatka Hrvatske, nema odstupanja, kao kod statističkih pokazatelja, čak se prema nekim pokazateljima nalazi ispod prosjeka a to su obrazovanje i fizička infrastruktura. Lokacijske prednosti, marketing i menadžment, klasteri, tehnologija i inovativnost pokazatelji su gdje se Istra nalazi u prosjek ostatka zemlje.

Slika 8. Mrežni dijagram perceptivnih pokazatelja Primorsko goranske županije

Izvor podataka: NVK, Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str 99., <http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Mrežni dijagram perceptivnih pokazatelja Primorsko goranske županije pokazuje kako prema ovi pokazateljima ova županija nigdje ne odskaje od prosjeka, kako je

odskakala u statističkim pokazateljima, što više prema neka se nalazi ispod prosjeka, a to su pokazatelji tehnologije i fizička infrastruktura.

Slika 9. Mrežni dijagram perceptivnih pokazatelja Splitsko dalmatinske županije

Izvor podataka: NVK-Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., str.115,
<http://www.konkurentnost.hr/Default.aspx?sec=18>

Splitsko dalmatinska županija i prema perceptivnim pokazateljima ide u korak s prosjekom zemlje, što jasno vidimo iz dijagrama. Niti prema jednom pokazatelju ne odskaje od prosjeka. Ova županija je najbliže prosjeku prema svim pokazateljima, kada gledamo sve tri odabrane županije.

Kada pogledamo sve tri županije koje promatramo, vidimo kako je svaka različito usmjerena u svojoj konkurentnosti, to jest svaka ima snagu prema drugim pokazateljima, ali jasno vidimo kako je Istarska županija najkonkurentnija, odnosno najviše odskaje od prosjeka Hrvatske.

8. ZAKLJUČAK

Primorska regija ima dobru poziciju konkurentnosti u odnosu na Kontinentalnu regiju. Možemo zaključiti kako se u Kontinentalnoj regiji nalazi vodeći grad kada promatramo konkurentnost, grad Zagreb, tu je i Varaždinska županija, koja se nalazi na drugom mjestu, ova regija ima dosta županija koje su slabo rangirane, pa to ruši njenu ukupnu sliku konkurentnosti, za razliku od Primorske regije, čije su županije jako dobro pozicionirane. Kada ne bi smo promatrali Grad Zagreb u sastavu Kontinentalne Hrvatske, dobili bismo potpuno drugačiji rang, jer se Grad Zagreb ubraja kao dio ove regije, a on je glavni pokretač gospodarstva, glavna gospodarskih aktivnosti odvija se u gradu Zagrebu. Glavni pokretač Primorske regije, a time i njenih županija je turizam, kako se nalazi na moru, turizam, brodogradnja, građevinarstvo, nekretnine njeni su pokretači. Cestovna povezanost, posebice grad Rijeka, koji se nalazi u blizini granice sa Slovenijom, tu je i Italija, povećava razinu konkurentnosti, odnosno širi se prema Europi, a time povlači i cijelu regiju, a jako važnu ulogu Rijeka ima i kao važna međunarodna pomorska luka, gdje se odvija glavna međunarodnog broskog prometa. Ako se osvrnemo samo na Primorsku regiju, to jest na tri odabrane županije, vidimo kako Istarska županija ima najbolju poziciju u rangu ukupne regionalne konkurentnosti, vidimo kako unutar pojedinih indikatora odabrane županije različito stoje, svaka od njih vodi u nekom od indikatora. Prema poslovnom okruženju Splitsko dalmatinska županija najbolje stoji, dok je najgora prema poslovnom sektoru. Promatrajući indikatore konkurentnosti, ukupan rang, pozicije svake od odabranih županija, mogu zaključiti kako Istarska županija najbolje stoji, ali u globalu, koliko god to bilo važno za Istru, važna je i činjenica da bi se trebale razvijati i druge županije, jer to pomaže povećanju ukupne konkurentnosti cijele zemlje. Hrvatska je sada članica Europske Unije, i koliko bio važan regionalni razvoj, važniji je globalni, kako bi smo se što bolje pozicionirali u odnosu na druge zemlje, jer samo na taj način hrvatsko gospodarstvo ima budućnost, odnosno poticaj za razvoj i napredovanje. Povećanjem konkurentnosti povećava se i životni standard stanovništva, što stvara krug, jer će se time više i trošiti, pa će se povećati i proizvodnja, a s njom raste i konkurentnost. Važna je i kada su u pitanju investicije, jer strana ulaganja se neće ostvariti bez dobre podloge, odnosno bez dobrog glasa. I na kraju mogu zaključiti, kako se Istra nalazi na pravom

putu uspješnosti, te bi ostale županije, koje također imaju dobre kapacitete trebale slijedit njen primjer.

9. LITERATURA

Knjige:

1. Bogunović A.,(2011)Regionalna ekonomika i politika,Ekonomski fakultet Zagreb
2. Čavrak V,(ur) (2011)Gospodarstvo Hrvatske;Politička kultura;PK2 Zagreb
3. Družić I.;Sirotković J.:(2002)Uvod u Hrvatsko gospodarstvo;PK2,Zagreb
4. Družić, I. (ur) (2003.): Hrvatski gospodarski razvoj, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb

Ostali izvori:

1. DZS(2014)Hrvatska u brojkama, www.dzs.hr
2. FINA(2014)Struktura ukupnog prihoda IŽ po djelatnosti,www.fina.hr
3. FINA(2014)Struktura ukupnog prihoda PMŽ po djelatnosti,www.fina.hr
4. FINA(2014)Struktura ukupnog prihoda SDŽ po djelatnosti, www.fina.hr
5. HGK-ŽKP(2015) Gospodarski profil Istarske županije,HGK-Županijska komora Pula
6. HGK-ŽKR(2015) Gospodarski profil Primorsko Goranske županije,HGK-Županijska komora Rijeka
7. HGK-ŽKS(2015) Gospodarski profil Splitsko dalmatinske županije, HGK-Županijska komora Split
8. UNDP i dr.(2013) Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013-United Nations Development Programme ,Nacijonalno vijeće za konkurentnost
9. XXX Opći podatci Istarske županije, www.istra-istra.hr (05.09.2015)
- 10.XXX Opći podatci Splitsko dalmatinske županije,www.dalmacija.hr (05.09.2015)
- 11.XXX Opći podatci primorsko goranske županije, www.pgz.hr (05.09.2015)

10. PRILOZI

TABLICE:

- Tablica 1. Konkurentnosti odabranih županija
- Tablica 2. Indikator obrazovanja
- Tablica 3. Indikator Investicije i poslovna dinamika
- Tablica 4. Indikator Ekonomski rezultati – razina
- Tablica 5. Perceptivni indikator fizička infrastruktura
- Tablica 6. Perceptivni indikator financijska tržišta i lokalna konkurencija
- Tablica 7. Perceptivni indikator tehnologija i inovativnost

SLIKE:

- Slika 1. Distribucija površine i broja stanovnika po županijama
- Slika 2. Gustoća naseljenosti i BDP po stanovniku hrvatskih županija
- Slika 3. Županije prema rangu konkurentnosti i BDP-u
- Slika 4. Mrežni dijagram Istarske županije
- Slika 5. Mrežni dijagram Primorsko goranske županije
- Slika 6. Mrežni dijagram Splitsko - dalmatinske županije
- Slika 7. Mrežni dijagram perceptivnih pokazatelja Istarske županije
- Slika 8. Mrežni dijagram perceptivnih pokazatelja P.G. županije
- Slika 9. Mrežni dijagram perceptivnih pokazatelja S.D. županije

11. SAŽETAK

U ovom radu najprije smo definirala osnove podjele Hrvatske na regije prema kojima se gleda regionalna konkurentnosti. Rad se temelji na usporedbi odabranih županija u njihovoj razvijenosti, odnosno konkurentnosti. Konkurentnost označava sposobnost zemlje da u slobodnim i ravnopravnim tržišnim uvjetima proizvede robe i usluge koje prolaze test međunarodnog tržišta, uz istovremeno zadržavanje i dugoročno povećanje realnog dohotka stanovništva. Cilj ovog rada je prikazati gospodarska kretanja na temelju odabranih županija, bazirajući se na Primorsku regiju Hrvatske, te vidjeti kako stoji hrvatsko gospodarstvo, pri čemu zaključujemo kako je Istarska županija gospodarski najrazvijenija u usporedbi s ostalim odabranim županijama. Za analizu, odnosno usporedbu odabrala smo Istarsku, Primorsko goransku te Splitsko dalmatinsku županiju. Prije same usporedbe njihovog gospodarstva i regionalne konkurentnosti, predstavili sam profil gospodarstva svake odabrane županije. Analizirali smo njihovo stanovništvo, bruto domaći proizvod te samo gospodarstvo, to jest godišnje izvještaje poslovanja poduzeća, prihode, rashode. Nakon upoznavanja sa svakom odabranom županijom, usporedili smo konkurentnost, najprije ukupnu, a zatim i prema odabranim statističkim indikatorima, a to su obrazovanje, investicije i poslovna dinamika te ekonomski rezultati.

Ključne riječi: konkurentnost, razvijenost županija, gospodarska kretanja županija

SUMMARY

In this work, I first defined the main divisions of Croatian regions, according to which we can recognize regional competitiveness. The work is based on comparing several regions in their development and competitiveness. Competitiveness means a country's ability that in equal market conditions produces goods and services that pass the international market test, with retention and increasing of the population's real income.

The purpose of the work is to show economic trends based on selected regions, basing on the coastal side of Croatia, and to know the Croatian economy. There we can conclude that Istria is the most developed in comparison with other selected regions.

For the analysis i chose Istria, Primorsko goranska and Splitsko dalmatinska region. Before the comparison of their economy and regional competitiveness, presenting the profile of every selected region. I analyzed their population, GDP, and economy, yearly results of business enterprises, incomes, and outgoings. After presenting every region, I first compared the total competitiveness and then due to selected statistic indicators(education, investments, business dynamics and economic results.

Key words: competitiveness, region development, economic development of regions.